

STORTINGET

Innst. 310 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:103 S (2024–2025)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Kathy Lie og Kirsti Bergstø om å ta leken tilbake i 1. klasse

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen om å utvikle kartleggingsprøver på 1. trinn fra skoleåret 2025–2026 for å styrke lekbasert undervisning på 1. trinn.
2. Stortinget ber regjeringen om å utrede og fremme forslag for å sikre en mer formålstjenlig og sterkere ressurstilgang på lærere og areal for 1. trinn.
3. Stortinget ber regjeringen om å tilpasse GSI-systemet til at 1. trinn er en egen kategori, for å lettere holde oversikt over ressurstilgangen på lærere på 1. trinn.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 24. mars 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Linda Hofstad Helleland og Kari-Anne Jønnes, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget og innsendte innspill til komiteens skriftlige høring.

Komiteen deler engasjementet til forslagsstillerne for en god skolestart med fokus på mestring, læring og utvikling. Komiteen viser til viktigheten av en god skolestart for elevenes videre utvikling i skoleløpet. Skolen har en stor rolle i elevenes utvikling. Å sikre støtte tilpasset den enkelte elev uavhengig av alder og klassetrinn er viktig.

Komiteen viser også til at det har vært en kunnskapsinnhenting og evaluering om hvordan skolestart og 1. klasse har vært for norske elever. 18. juni 2024 ble evalueringen av seksårsreformen av 1997 overlevert til Kunnskapsdepartementet. Evalueringen bidrar med ny kunnskap om effekten av reformen for landets skolestartere.

Komiteen viser til at komiteen også har behandlet to andre representantforslag om skolestart. Det er Dokument 8:176 S (2024–2025), jf. Innst. 286 S (2024–

2025) fra Senterpartiet og Dokument 8:184 S (2024–2025), jf. Innst. 288 S (2024–2025) fra Rødt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at leken skal ha plass i skolen. Leken har en verdi i seg selv, og den er viktig for trivsel og for faglig og sosial læring og utvikling. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har varslet flere grep for å endre skolen for de minste.

Disse medlemmer viser til at kunnskapsministeren har bedt Utdanningsdirektoratet vurdere konsekvensene av å ta bort digitale ferdigheter som en av de fem grunnleggende ferdighetene for de yngste elevene. Disse medlemmer mener det er viktig å være «føre var» og tone ned bruken av digitale verktøy blant de aller yngste elevene. Disse medlemmer vil trekke frem betydningen av at elevene får konsentrere seg mest mulig om ferdighetene som er grunnleggende for all læring – lesing, skriving og regning, og på de laveste trinnene få tid til å bli trygge og oppleve en aktiv skolehverdag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet anerkjenner viktigheten av lek i skolen og dens betydning for barns trivsel og utvikling. Samtidig mener disse medlemmer at det er nødvendig å opprettholde en balanse mellom lek og læring, for å sikre at elevene får en god start på sin skolegang.

Disse medlemmer vil vise til at skoledagen utgjør en stor andel av barnas hverdag, og at skoledagen derfor må gi rom for gode opplevelser gjennom både lek og læring. Disse medlemmer vil understreke betydningen av frilek, og at barna får utfolde seg fysisk i friminuttene på gode utearealer. Det er sentralt at de yngste barna møtes på sine egne vilkår, slik at de opplever trygghet og får utviklet både sosiale og intellektuelle evner på en god måte. Disse medlemmer vil understreke at det ikke nødvendigvis er noen motsetning mellom skoleglede, læring og lek, og at skolehverdagen til de minste skal bestå av både frilek og lekbaserte aktiviteter og variert og stimulerende undervisning.

Disse medlemmer støtter ingen av forslagene i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt viser til at formålet med Reform 97 var et annerledes første skoleår, og at forliket i Stortinget i 1996 uttrykte at kommunene måtte fullfinansieres for merkostnadene det gav. Dessverre tok skolepolitikken, etter disse medlemmers mening, feil vending med nye læreplaner og sterke føringer for skolen gjennom læreplanene i 2006.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at etter forslag fremmet av blant andre representanter fra Senterpartiet i Innst. 317 S (2017–2018),

jf. Dokument 8:149 S (2017–2018) og Dokument 8:150 S (2017–2018), gikk et enstemmig storting inn for evaluering av seksårsreformen i 2018. I april 2024 kom sluttevalueringen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at evalueringen av seksårsreformens sluttrapport «Klasserommets praksisformer 20 år etter – en evaluering av seksårsreformen» (Bjørnestad, E. m.fl., OsloMet Skriftserie 2024 nr. 4), konkluderer tydelig med at intensjonen med reformen ikke har blitt innfridd. Som konsekvens har seksåringene blitt de nye syvåringene i skolen. Disse medlemmer mener at den manglende innfrielsen av intensjonen må få konsekvenser for det videre arbeidet for en bedre skolestart for alle.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er kjent med argumentene om at man bør reversere eller skrote hele reformen og gå tilbake til skolestart for syvåringene, og med det la seksåringen være i barnehagen et år lenger. Dessverre har mange år med dagens ordning medført at det ikke er realistisk å gå tilbake til gammelt system. Dette gjør det desto viktigere å gjøre noe med 1. trinn, slik at overgangen og skolestarten blir bedre enn slik det er i dag. Barn trenger leken, og de lærer best om de får en praktisk og variert skoledag med mye lek, sosialt samspill og læring på egne premisser.

Medlemen i komiteen frå Raudt er einig med forslagsstillarane i at det trengst meir frileik inn i skulen. Fleire forskarar har peika på kor viktig leik er for særleg dei yngste barna, og det er brei semje om at dagens skule er for stillesitjande. Leik, og især frileik, bidreg til at barna utviklar seg sosialt, kreativt og kognitivt. Det skapar også rom for meir fysisk aktivitet, slik Stortinget vedtok tilbake i 2017, jf. Oppmodingsvedtak nr. 106 av 30. november 2017, jf. Dokument 8:8 S (2017–2018), Innst. 51 S (2017–2018).

Denne medlemen støttar dei tre forslaga og viser til at evalueringsrapporten frå OsloMet om seksårsreforma var tydeleg på at utforminga av klasseromma var til hinder for meir leik i skulen.

Avvikle kartleggingsprøve

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at et av tiltakene for å endre skolen for de minste er å avvikle dagens frivillige kartleggingsprøver på 1. trinn, i tråd med flertallet i Kvalitetsutviklingsutvalgets anbefaling (NOU 2023:27). Målet er også å frigjøre mer tid til lek, høytlesing, skriving og arbeid med sosiale og emosjonelle ferdigheter. Disse medlemmer understreker at lærerne fortsatt skal ha tilgang på gode kartleggingsverk-

tøy, og at dagens kartleggingsprøver ikke vil avvikles før nye er på plass.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre er uenige i forslaget om å avvikle kartleggingsprøvene på 1. trinn. Kartleggingsprøvene er et viktig verktøy for å identifisere elever som trenger ekstra støtte tidlig i skoleløpet. Dette bidrar til å sikre at alle elever får den hjelpen de trenger for å lykkes. Disse medlemmer mener at det er mulig å kombinere lekbasert undervisning med bruk av kartleggingsprøver, og at lærerne kan tilpasse undervisningen slik at den inkluderer både lek og læring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av tidlig innsats i skoleløpet og at alle elever må få tilpasset undervisning. For at dette skal kunne gjennomføres i praksis, er det sentralt at lærerne har kunnskap om den enkelte elevs evner og interesser fra et tidligst mulig stadium. Kartleggingsprøver er et sentralt verktøy i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil framheve verdien av frilek og lekbasert læring som to ulike sider som kan bidra til å fremme naturlig utvikling og motivasjon hos elever. Frilekens plass i seg selv er viktig og bør være en del av skolehverdagen til alle elever i småskolen. I tillegg er bevegelse og å leve ut nysgjerrighet naturlig for barn, noe lekbasert læring bør stimulere og fremme. Derfor støtter disse medlemmer at kartleggingsprøver ikke gjennomføres i 1. trinn i skoleåret 2025–2026, for å gi mer plass til lekbasert læring i 1. klasse.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at kartleggingsprøver allerede i 1. klasse er meget uheldig. Erfaringen er at forventningene til undervisningen rettes inn mot det som måles. Det er uheldig og skaper ikke det trygge læringsmiljøet som fem- og seksåringer trenger. Som Forskergruppen TULL ved NTNU skriver i sitt høringsinnspill, viser forskning at lærere kjente på et press med bakgrunn i kartleggingsprøvene. Men når man undersøker lærerens holdninger og erfaringer til lek på skolen, så melder de at barna blir tryggere og gladere. Det vil igjen gi et godt læringsmiljø der alle barn kan lære i sitt tempo og med sine forutsetninger. Disse medlemmer viser til at samtlige som har sendt inn høringsinnspill til komiteen, støtter forslaget om å avvikle kartleggingsprøvene i 1. klasse. Dette viser at behovet for mindre testing og mer lek har bred støtte i fagmiljøene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle kartleggingsprøver på 1. trinn fra skoleåret 2025–2026 for å styrke lekbasert undervisning på 1. trinn.»

Medlemen i komiteen frå Raudt er glad for at regjeringa nå har varsla at ho vil avvikla kartleggingsprøvar på 1. trinn. Slike prøvar har liten pedagogisk funksjon og kostar både tid og pengar i skulekvardagen. Denne medlemen meiner likevel at det er naudsynt at Stortinget vedtar ei klar oppmoding til regjeringa om at dette skal skje.

Tilgang på lærere og arealer

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre støtter intensjonen om å sikre tilstrekkelige ressurser til lærere og areal for 1. trinn, men mener at dette allerede er ivarettatt gjennom eksisterende regelverk og retningslinjer. Skolene har et ansvar for å sørge for et godt fysisk og psykososialt miljø for elevene, og disse medlemmer har tillit til at skolene og kommunene følger opp dette ansvaret på en tilfredsstillende måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merker seg statsrådens uttalelse, som trekker frem at det har vært en økning i andelen grunnskoler som oppfyller kravet på 1.–4. trinn siden lærernormen ble innført. I skoleåret 2024–2025 oppfyller 89 pst. av offentlige grunnskoler lærernormen på 1.–4. trinn. Disse medlemmer er opptatt av at de yngste elevene skal ha en god skolestart, og mener det er viktig for alle elever å beholde dagens minstenorm for lærertetthet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker innsatsen for å styrke kommuneøkonomien og at frie midler hos kommunene er avgjørende for å kunne prioritere behovene i skolen lokalt. For eksempel er full dekning av kvalifiserte lærere og ressurser i laget rundt, som eksempelvis miljøarbeidere, en styrke for å gi aktive, energiske og utforskende 1. klassinger den beste skolestarten. Dette jobber flere kommuner godt med, men det er viktig at alle kommuner gjør det.

Disse medlemmer mener videre at tiltakene og midlene stortingsflertallet ved Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har sikret til utforming av arealer til praktisk undervisning og skole, inne som ute, samt midler til investering i undervisningsmaterieell, har gitt et solid løft for en ny kurs for skolen. Med Meld. St. 34 (2023–2024), jf. Innst. 55 S (2024–2025), vedtok Stortinget en ny kurs for skolen, der praktisk og aktiv læring igjen skal få sin anerkjennelse og sentrale posisjon i skolen.

Disse medlemmer påpeker at utredning og styrking av ressurstilgangen er positivt for å sikre at de

skolene med størst behov også blir fanget opp av nasjonale tiltak og ordninger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at barn som leker, lærer også, men det er ikke mindre behov for pedagogisk kompetanse i klassen av den grunn. En trygg lærer er en forutsetning for å kunne ta til seg kunnskap. Utdanningsforbundet understreker i sitt høringsinnspill betydningen av at leken blir en naturlig del av skolehverdagen, men at det også forutsetter nok lærere i alle klasserom. I tillegg vil disse medlemmer legge til at barn som leker, trenger plass, og det er behov for areal der barn kan utfolde seg i fysisk lek, utforskning og samspill.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag for å sikre en mer formålstjenlig og sterkere ressurstilgang på lærere og areal for 1. trinn.»

Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til statsrådets uttalelse, hvor det beskrives en situasjon der skoler og kommuner opplever en rapporteringsbyrde, og at dagens system er i tråd med bestemmelsene i forskrift til opplæringsloven om lærertetthet.

Disse medlemmer ønsker ikke at presset på rapportering skal øke for kommuner og skoler. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet ser ikke behovet for å tilpasse GSI-systemet til at 1. trinn skal være en egen kategori. Dagens rapporteringssystem gir tilstrekkelig informasjon om ressursbruk og lærertetthet på de ulike trinnene i grunnskolen. Disse medlemmer mener at det er viktig å begrense rapporteringsbyrden for skolene og kommunene, slik at de kan bruke mer tid og ressurser på kjerneoppgavene i skolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener lærertetthet, lærenes kvalifikasjoner og tiden lærerne har til å følge opp den enkelte elev, er avgjørende for elevenes læring. Derfor mener disse medlemmer at det er andre grep enn en tilpassing av GSI-systemet som er viktige for å sikre elevene kvalitet i undervisningen. Disse medlemmer viser til at Høyre og Venstre har foreslått å gi lærerne mer tid til å følge opp elevene sine, og at det er slike tiltak som vil gi mer ressurser til å sikre kvalitet i undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt er kritiske til rapportering og byråkrati som bidrar til å ta lærere og skolens personale mer vekk fra elevene eller elevoppfølging. GSI-rapportering må ha en tydelig kost-nyttevurdering, som ikke pålegger mer arbeid enn nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet støtter derfor ikke forslaget om egen rapportering og dokumentasjon for 1. klasse i GSI på nåværende tidspunkt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at ved innføringen av seksårsreformen var intensjonen at det første trinnet i grunnskolen skulle ha et annet innhold enn det tidligere første trinnet før reformen. Etter innføringen av seksårsreformen kom det en læreplan som vektla at førsteklasse skulle ha et førskolepreg, hvor barnehagepedagogikken skulle være med i overgangen til grunnskolen, frem til fjerdeklasse. Det var også en intensjon om at leseopplæringen ikke skulle skje før andreklasse. I stedet har det endt opp med et førstetrinn med mindre fri lek, som er mer lærerstyrt og har mer bokstavlæring. Disse medlemmer mener at dagens systemer ikke er rigget for å verne om intensjonene om fri lek og sterkere ressurstilgang av lærere for de minste barna på førstetrinn, da «årstimer til undervisning» tilknyttet førstetrinn er i en såkalt sekk-kategori med 1.–4. trinn i GSI-systemet. For å holde bedre oversikt over ressurstilgangen til førstetrinn mener disse medlemmer at GSI-systemet må tilpasses deretter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilpasse Grunnskolens informasjonssystem (GSI) til at 1. trinn er en egen kategori, for å lettere holde oversikt over ressurstilgangen på lærere på 1. trinn.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utvikle kartleggingsprøver på 1. trinn fra skoleåret 2025–2026 for å styrke lekbasert undervisning på 1. trinn.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag for å sikre en mer formålstjenlig og sterkere ressurstilgang på lærere og areal for 1. trinn.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen om å tilpasse Grunnskolen informasjonssystem (GSI) til at 1. trinn er en egen kategori, for å lettere holde oversikt over ressurstilgangen på lærere på 1. trinn.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:103 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Kathy Lie og Kirsti Bergstø om å ta leken tilbake i 1. klasse – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 13. mai 2025

Hege Bae Nyholt

leder

Himanshu Gulati

ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1640-

Dato
24. mars 2025

Representantforslag nr. 103 S (2024-2025) Om å ta leken tilbake i 1. klasse

Det fremmes følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen om å utvikle kartleggingsprøver på 1. trinn fra skoleåret 2025–2026 for å styrke lekbasert undervisning på 1. trinn.*
- 2. Stortinget ber regjeringen om å utrede og fremme forslag for å sikre en mer formålstjenlig og sterkere ressurstilgang på lærere og areal for 1. trinn.*
- 3. Stortinget ber regjeringen om å tilpasse GSI-systemet til at 1. trinn er en egen kategori, for å lettere holde oversikt over ressurstilgangen på lærere på 1. trinn.*

Jeg er opptatt av at leken skal ha plass i skolen. Leken har en verdi i seg selv, og den er viktig for trivsel, og for faglig og sosial læring og utvikling. Evalueringen av seksårsreformen viste at de fleste førsteklasinger trives på skolen og at de aller fleste gleder seg til å begynne på skolen. Barna synes også det er gøy å lære, og de fleste snakker positivt om å begynne på skolen. Evalueringen beskriver også lærere som er opptatt av at elevene skal trives og ha det trygt og godt, av lek og at elevene får venner og utvikler gode relasjoner. Men, som representantene, ser jeg at forskerne finner at det er mindre frilek på skolen i dag, enn i 2001, særlig inne. Forskerne finner på den annen side at lærere, skoleledere og skoleeiere er opptatt av lek i skolen, og mange vil ha mer lek for de yngste elevene. De mener at de nye læreplanene er et skritt i riktig retning for å få dette til. Det mener jeg er positivt.

Jeg vil understreke at skolen har et bredt samfunnsmandat, og skal legge til rette for at elevene lærer, trives og utvikler seg. Læreplanverket setter rammene for innholdet i skolen og legger til rette for at lek, undring og utforsking skal ha en tydelig plass i de første

skoleårene. Jeg har tillit til at lærerne og skolelederne bruker sitt faglige skjønn når de tilrettelegger innholdet i skoledagen for de yngste barna

Jeg vil også trekke frem at mange barn også deltar på SFO etter skoletid. Innhold i SFO er rammet inn i opplæringsloven § 4-5 og *Rammeplanen for skolefritidsordningen*. Kommunen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter i SFO. Det skal være rom for ulike former for lek og aktiviteter i skolen og i SFO, og rammeplanen for SFO sier blant annet at alle barn i SFO skal få mulighet til aktiv deltakelse i lek. SFO skal tilrettelegge for og støtte opp om, at leken kan stimulere til vennskap, relasjonsbygging, språkutvikling, undring og kreativitet. SFO skal legge til rette for lek som engasjerer og inspirerer barna i aktivitet og til aktivitet, og som kan bidra til allsidig utvikling og læring. I samarbeid med SV har vi sørget for at alle elever på 1.-3. trinn får tilbud om 12 timer gratis SFO i uken. Dette har medført at deltakelsen på 1. trinn nå er på om lag 95 prosent. Da har SFO virkelig blitt den fellesarenaen vi har ønsket at den skal være.

For å styrke lekbasert undervisning, fremmer representantene forslag om å be regjeringen om å utvikle kartleggingsprøver på 1. trinn fra skoleåret 2025–2026. Kartleggingsprøvene er laget som verktøy for å hjelpe skolene og lærerne med å undersøke om en elev har behov for ekstra oppfølging. Kartleggingsprøvene gir informasjon om elevene som er i det såkalte oppfølgingsområdet, altså elevene med de rundt 20 % laveste resultatene. For de andre elevene får skolen kun vite at prøven er gjennomført, og at de er utenfor oppfølgingsområdet. Prøven er ikke utviklet for å gi informasjon om hele klassen. Imidlertid erfarer vi at svært mange elever gjennomfører kartleggingsprøvene på 1. trinn. Jeg deler derfor representantenes bekymring for funnene i evalueringen av seksårsreformen som viser at vektlegging av bokstavinnlæringen fortrenger annen aktivitet som for eksempel høytlesing og for at kartleggingsprøvene på første trinn påvirker progresjon og innhold i skolen. Jeg merker meg at presset på bokstavlæring og leseopplæring kan komme i veien for lek, læring av sosiale og emosjonelle ferdigheter og at elevene skal bli trygge på læringsmiljøet og overgangen til å bli elev. Dette kan oppleves som et krysspress for lærere. Kvalitetsutviklingsutvalget utredet blant annet endringer i dagens kartleggingsprøver på 1. og 3. trinn. I NOU 2023: 27 foreslår utvalget å utvikle frivillige prøver i lesing og regning for 2. trinn og videreutvikle obligatoriske prøver i lesing og regning for 3. trinn. Flertallet i utvalget ønsket å utvikle dagens frivillige kartleggingsprøver på 1. trinn. Departementet arbeider med å vurdere og følge opp de ulike forslagene fra Kvalitetsutviklingsutvalget.

Representantene fremmer forslag om å utrede og fremme forslag for å sikre en mer formålstjenlig og sterkere ressurstilgang på lærere og areal for 1. trinn.

Når det gjelder areal for 1. trinn, vil jeg påpeke at elevene har rett til et trygt og godt fysisk skolemiljø i medhold av opplæringsloven. Dette inkluderer tilgang til tilfredsstillende arealer. Nærmere krav til skolens lokaler og uteområder følger av forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 4 andre ledd. Skolens lokaler og uteområder skal være utformet slik at de fremmer helse, trivsel, lek og læring for alle barn og elever. Behovene til barn og elever med funksjonsnedsettelse skal ivaretas. Lokaler og uteområder

skal kunne dekke behov for aktivitet og hvile, og forebygge sykdom, skader, ulykker, overgrep og andre alvorlige hendelser.

Gjeldende retningslinjer og anbefalinger for skolebygg og utearealer følger av Helsedirektoratets veileder til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. Helsedirektoratet jobber for tiden med en revisjon av veiledningen om uteområder i barnehager og skoler, basert på et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det er med andre ord igangsatt et utredningsarbeid på dette feltet.

Når det gjelder lærere for 1. trinn, vil jeg presisere at jeg er opptatt av at de yngste elevene skal ha en god skolestart og en god skolehverdag. Det har vært en økning i andelen grunnskoler som oppfyller kravet på 1.-4. trinn siden lærernormen ble innført. I skoleåret 2024-25 oppfyller 89 prosent av offentlige grunnskoler lærernormen på 1.-4. trinn. Skolene har også et relativt stort handlingsrom innenfor normen til å prioritere og bruke lærerressurser der de selv vurderer at det er mest behov for dem. Det er viktig at skolene har fleksibilitet til å organisere undervisningen på ulike måter av hensyn til elevenes behov og andre lokale forhold.

Beregnete årsverk til undervisningspersonale, samt antall lærere og assistenter, rapporteres i GSI på hovedtrinnene i grunnskolen. Dette er i tråd med bestemmelsene i forskrift til opplæringsloven om lærertetthet (norm for lærertetthet i grunnskolen). Det er et vedvarende press på å utvide rapporteringen i GSI på mange områder. For å begrense rapporteringsbyrden for skolene og kommunene, er det som prinsipp lagt til grunn at staten ikke ber om rapportering på et mer detaljert nivå enn nødvendig.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur